

EIA IPPC SEA

Racionalizace zemědělské prvovýroby s environmentálními efekty – chov prasat

PD.c. Josef Šlesinger
str. 2–3

Ekonomicky výhodné řešení legislativních požadavků EU v živočišné výrobě – chov drůbeže

PD.c. Josef Šlesinger
str. 4–5

EIA v zahraničí

Ing. Petr Mynář
str. 6–8

Revize směrnice 96/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC)

Ing. Jan Slavík a Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.
str. 9–12

Konference SEA/EIA 2007

Bc. Andrea Glembová, Ing. Jitka Kaslová, Bc. Jan Krejzek, Ing. Vladimír Rimmel
str. 13–15

Nařízení o Evropském registru úniků a přenosů znečišťujících látek a jeho vliv na národní registr České republiky

Mgr. Jana Pavelková, Mgr. Zuzanna Hokkyová
str. 16–17

Nový stavební zákon a posuzování územních plánů

str. 18

Krátká zpráva

str. 19

Racionalizace zemědělské prvovýroby s environmentálními efekty – chov prasat

PD.c. Josef Šlesinger

Zemědělské podniky provozující v úseku živočišné výroby chov prasat jsou pod značným tlakem legislativních požadavků směrnice o integrované prevenci. Zásadními požadavky pro existenční udržení a prosperitu podniku v daném oboru je mimo začlenění environmentálních aspektů do řídicích procesů také realizace trvalého procesu zlepšování vlastní výroby. Zde vyvstává značný problém při slučování našich norem a požadavků EU pro podniky podléhající povolení IPPC. Pro naše zemědělské podniky je stále obtížnější dosahovat konkurenceschopnosti v rámci tuzemského i zahraničního trhu a současně plnit legislativní požadavky, vyžadující nezanedbatelné finanční náklady. Podniky tedy musí hledat cesty spojující plnění legislativních požadavků s docilováním ekonomických efektů. Značným problémem je značná disproporce mezi cenami vstupů do zemědělské výroby a cenami zemědělských výrobků. Lze důvodně předpokládat, že tento nepoměr bude dále narůstat. Pro zemědělské podniky je tedy nezbytné hledat reálné cesty vývoje aktivit, které vytvoří dostatečné ekonomické zázemí. Vhodné přístupy environmentálního managementu k výše uvedené problematice přinášejí efekty environmentální, ekonomické i morální. Uvádíme zde jedno z konkrétních opatření, realizovaných v rámci procesu integrovaného přístupu k prevenci a omezování znečištění.

Posuzovaný podnik je vysoce moderním zemědělským provozem, který produkuje v rámci uzavřeného obratu stáda ročně cca 4 000 tun vepřového masa. Pro vlastní potřebu a v rámci kapacit i obchodně zajišťuje produkci selat.

Stanovení priorit

Prioritou projektu je systematické snižování dopadů na životní prostředí plynoucích z provozu živočišné výroby. Dopady musí být minimalizovány použitím prevenčních technik – čistší produkce a minimalizace znečištění. Jedná se o zařízení chovu prasat. V projektu se vychází z postupné realizace veškerých vhodných opatření k zamezení znečištění, včetně aplikace a využití tzv. nejlepší dostupné techniky (BAT – Best Available Techniques). Jedná se o praktické naplnění požadavků směrnice IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) a tedy i zákona č. 76/2002 Sb.

Stanovení cílů podniku

Výhledovým cílem v chovu prasat je docílení následující užítkovosti:

25 odchovaných selat od prasnice za rok, 850 gramů přírůstku ve výkrmu, do 2,5 kg spotřeby směsi na 1 kg přírůstku a 56–58 % libového masa (FOM) u jatečných prasat.

Cílem aktivit je praktické plnění požadavků vyplývajících ze zákona č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci a zároveň docílení ekonomických úspor vyplývajících z realizace opatření projektu.

Výběr indikátorů

Konkurenceschopnost společnosti a její postavení na trhu vychází nejen z kvality produkce a přijatelnosti cen. Opírá se také o image firmy, o její vztah k životnímu prostředí. Jako indikátory úspěšnosti firmy jsou tedy stanoveny:

- snížení produkce odpadů na 1 tunu produkce prasat
- snížení výrobních nákladů na 1 tunu produkce prasat

Zásady chovu prasat

Systém technologie chovu prasat vychází z následujících zásad:

- princip dosažení harmonie mezi přirozenými fyziologickými požadavky zvířat a chovnými podmínkami
- uplatnění skupinového ustájení s využitím optimálního způsobu krmení
- zlepšení pracovních podmínek pro zaměstnance
- dosažení vyšší produktivity se současným zvyšováním péče a přístupu ke zvířatům

Název opatření – změna technologie krmení

Popis opatření

V předešlé praxi byly krmné směsi dováženy od dodavatele vzdáleného cca 20 km. Zrniny musely být předsoušeny, přičemž mimo značné spotřeby energie docházelo i k emisnímu zatížení ovzduší.

Při dopravě a zpracování docházelo k ztrátám zrnin, dále pak doprava zatěžovala okolí emisemi výfukových plynů. Využívání vysokého výnosového potenciálu kukuřice na zrno naráželo dlouhou dobu na špatný ekonomický efekt způsobený náklady na sušení zrna sklizeného ve vyšší vlhkosti. Na základě návrhu opatření bylo v podniku zavedeno tekuté krmení systému Schauer. Závod zajišťuje nákupem od dodavatelů nepřesoušenou kukuřici, kterou zpracovává šrotováním pomocí kladívkového šrotovníku a skladuje ve formě konzervované vlhké kukuřice (KVK). Daná možnost sklizení, šrotování a uskladnění vlhkého kukuřičného zrna přitom dává pěstování kukuřice velmi zajímavý ekonomický rozměr. V porovnání se sušením jsou náklady na zpracování kukuřice zanedbatelné, hektarové výnosy vysoce produktivního krmiva pro prasata jsou podstatně vyšší než u pšenice či ječmene. Vlhká kukuřice (KVK) je uskladňována v betonových silech kde probíhá fermentační proces. Po jeho ukončení se kukuřice přesune dopravními cestami do centrální míchačky, kde se přidává další komponent – syrovátka. Vznikne základní polévka, která se dopravuje do míchaček jednotlivých středisek. Zde se přidávají další komponenty a vznikne krmná směs dle kategorií prasat. K dávkování jednotlivých komponentů je využíván velkoobjemový dávkovač s hmotnostní kontrolou. Vzniklá krmná směs se dopravuje dále přes dávkovací ventily do koryt. Celý proces krmení probíhá automaticky a je počítačově řízen. Technologie umožňuje využívání syrovátky, jejíž produkce jinak zatěžuje životní prostředí, ke krmným účelům. Její podíl v krmných dávkách činí 5–10 %. Tímto způsobem je zároveň snižována spotřeba pitné vody. Syrovátka obsahuje laktoglobulin a další bílkoviny, které se řadí biologickou účinností a dobrou stravitelností na první místo mezi potravinovými bílkovinami. Při krmení prasat je využito mikrobiálně vyrobené fytázy, která zvyšuje stravitelnost fosforu. Zlepšení stravitelnosti fosforu z rostlinných krmiv vede ke snížení vylučování fosforu v kejdě, nejenom ke zlepšení životního prostředí, ale i ke snížení nákladů. Zlepšení stravitelnosti dalších látek z krmiva a snížení vazebné kapacity kyselin zajišťuje zlepšení zdravotního stavu zvířat. Výživa je na střediscích krmivářem operativně upravována tak, aby živiny vkládané do směsi byly využity, tzn. aby prasata nebyla zbytečně krmena nákladnou směsí při zatěžování životního prostředí. Zároveň však nesmí být směs ani podhodnocena, pak by totiž nebyl plně využit genetický potenciál zvířat.

Je zaveden nový systém restriktivního krmení odstavených selat, doplňková varianta krmení mláďat o hmotnosti 6,5 až 15 kg řízeným způsobem. Zde je využito welfare ustájení na ploše a etologického systému návyku krmit selata v jednotlivých vlnách a fázích. Efektem zde je mimo prevence vzniku dietetických problémů také efektivnější využívání krmiv a související přínosy pro kejdové hospodářství. Při tomto způsobu krmení značně klesá spotřeba pitné vody, která vyplývá především ze související změny technologie napájení – řízený systém.

Materiálová bilance

Ztráty krmných zrnin při jejich transportu a posklizňové úpravě po zavedení opatření klesly o 5,1 % tj. o 211,14 tuny ročně.

Ztráty krmiva při vlastním procesu krmení klesly o 4,2 %, tj. o 5.736 tun ročně.

Environmentální vyhodnocení

Produkce odpadů zrnin je sníženo o 211,14 tun ročně.

Produkce kejdy je snížena o 15.840 m³.

Realizací opatření je využito 942 m³ odpadní syrovátky jako krmiva.

Produkce emisí do ovzduší ze sušáren obilí je snížena o 1,703 tun ročně.

Emise výfukových plynů jsou sníženy o 2,906 tun ročně.

Snížení produkce odpadních vod činí 65.900 m³ ročně.

Snížení vstupního množství surovin

Spotřeba zrnin je snížena o 211,14 tun ročně.

Spotřeba pitné vody je snížena o 65.900 m³.

Vliv na kvalitu produkce

Realizace opatření se projevila příznivě na kvalitě masa u vepřů ve výkrmu, zvýšil se podíl libového masa (FOM).

Ekonomické vyhodnocení

Čistý podnikový efekt činí 7.273 tis. Kč.

Návratnost investice činí 3,249 roku.

Investiční náklady činí 23.632 tis. Kč.

Vnitřní výnosové procento činí 4,45 %.

*PD.c. Josef Šlesinger
Centrum čistší produkce Brno
Masná 5, 602 00 Brno
e-mail cpcbr@volny.cz*

Ekonomicky výhodné řešení legislativních požadavků EU v živočišné výrobě – chov drůbeže

PD.c. Josef Šlesinger

Chov drůbeže se stává stále významnějším odvětvím zemědělské výroby v ČR. Narůstá spotřeba drůbežího masa a návazně se tak zvyšuje i jeho produkce. V posledním období nejsou ceny zemědělských výrobců příliš příznivé. Při poměrně vysoké nabídce ovlivněné dovozem a tím i poklesem poptávky nastal značný pokles cen zemědělských výrobců za jateční kuřata. U nezanedbatelného počtu producentů tak náklady převýšily realizační cenu a výkrm brojlerů se pro ně stal ztrátový. Pokud porovnáme ekonomické podmínky našich zemědělských podniků s úrovní podpory v ostatních členských zemích EU, nemůžeme souhlasit s proklamovaným ekonomickým neohrožením našich zemědělských prvovýrobců. Dalším negativním vlivem, který si musíme přiznat, je nezkušenost značné části našich zemědělců při hledání ekonomických podpor. Nelze přehlédnout ani neprofesionální úroveň části našich úředníků na místech ovlivňujících ekonomiku hospodaření zemědělských podniků. Při zavádění integrovaného přístupu k prevenci a omezování znečištění – IPPC, který je pro část našich zemědělců povinný, musíme tedy hledat (a nejen zde), cesty vedoucí k zlepšení hospodaření podniku. V daném úseku musíme hledat řešení, která budou přínosem pro životní prostředí, ale především přinesou pro provozovatele efekty ekonomické. Obecně platí, že existence společných environmentálních standardů EU zvyšuje náklady zatěžující ekonomiku zemědělského hospodaření. V sektoru drůbeže, kde je velmi silná konkurence, to platí dvojnásobně. Hledejme tedy cesty, které umožňují realizaci efektivních řešení environmentálních problémů.

Podnik produkuje drůbeží brojlery. Jeho kapacita činí 80 tis. ks.

Stanovení priorit

Podnik pod vlivem ekonomických a legislativních tlaků hledá schůdné cesty řešení problematiky. Jedná se o využití nejlepších technologií a systému chovu. V projektu se vychází z postupné realizace veškerých vhodných opatření k zamezení znečištění, včetně aplikace a využití tzv. nejlepší dostupné

techniky (BAT – Best Available Techniques). Jedná se o praktické naplnění požadavků směrnice IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) a tedy i zákona č. 76/2002 Sb.

Stanovení cílů podniku

Dlouhodobým cílem společnosti v chovu brojlerů je docílení spotřeby krmiva 1,79–1,71 kg na 1 kg přírůstku.

Cílem tohoto projektu je dále praktické plnění požadavků vyplývajících ze zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění a zároveň docílení ekonomických úspor vyplývajících z realizace opatření projektu.

Výběr indikátorů

Stanovené indikátory vycházejí jednoznačně z ekoeфективности provozu:

- snížení produkce odpadů na 1 tunu produkce drůbeže
- snížení výrobních nákladů na 1 tunu produkce drůbeže

Zásady chovu drůbeže

Vedení společnosti vychází z myšlenky, že úspěšnost chovu drůbeže je podmíněna maximálním splněním požadavků následujících složek výrobních podmínek: genetiky, zdraví, výživy, ustájení a managementu. Systém chovu je této zásadě podřízen.

Název opatření – změna technologie v chovu brojlerů

Popis opatření

Chov brojlerů běžně bývá provozován v nevyhovujících prostorách, technologie jsou náročné na ruční práci. Krmivo bývá ručně dosypáno na krmné stoly, vznikají vysoké ztráty na krmivu. Technologie neumožňují vyšší koncentraci zvířat a vykazují nízkou produktivitu práce. Běžně používané technologie jsou nahrazeny halovou technologií Roxel. Po ukon-

čení turnusu bude prováděno mechanické odklizení trusu, budou sníženy úniky čpavku. Systém krmení bude automatický, bude ovládán počítačem, bude snižovat ztráty krmných směsí. Při krmení bude využívána fázová výživa založená na snadno využitelných krmivech, jsou používány doplňky s obsahem fytiáz, v krmných směsích budou částečně snižovány obsahy dusíkatých látek, což je kompenzováno použitím vhodných doplňků. Dále opatření bude spočívat ve vyhodnocování klimatu v halách pomocí počítače a jeho řízení pomocí množství a směru přiváděného vzduchu. Opatření bude zvyšovat kvalitu ovzduší v halách chovu, bude snížena spotřeba elektrické energie, příznivě bude ovlivňovat zvyšování produkce masné hmoty.

Energetická bilance

Zavedením opatření se sníží spotřeba elektrické energie o 7,5 %.

Environmentální vyhodnocení

Snížení procenta úhynů drůbeže o 1,5 %, tj. snížení produkce odpadů o 9 tun ročně.

Zlepšení podmínek chovu ve smyslu welfare.

Snížení produkce trusu o tun, emisí čpavku o 0,135 tun ročně.

Snížení vstupního množství energií

Spotřeba elektrické energie se sníží o 11 tis. kWh ročně.

Vliv na kvalitu produkce

Úprava klima v chovných prostorách se na kvalitě produkce projeví pozitivně.

Výpočet ekonomických úspor./ hodnocení opatření je propojeno s hodnocením opatření 6.D./

Snížení ztrát na drůbeži vytváří úsporu 2.160 tis. Kč.

Úspora elektrické energie obnáší 19 tis. Kč.

Celková úspora činí 2.179 tis. Kč.

Výše investice činí 1.700 tis. Kč.

Odpisy činí 16,7 %.

Ekonomické vyhodnocení

Realizací opatření vzniká úspora 1.592 tis. Kč.

Investiční náklady činí 1.700 tis. Kč.

Návratnost investice je 1,06 roku.

Vnitřní výnosové procento činí 25,80 %.

Čistá současná hodnota projektu v době ukončení jeho odpisů činí 7.311 tis. Kč.

Vliv na připravovanou investici do koncové technologie

Nevzniká.

*PD.c. Josef Šlesinger
Centrum čistší produkce Brno
Masná 5, 602 00 Brno
e-mail cpcbr@volny.cz*

EIA V ZAHRANIČÍ

Ing. Petr Mynář

Původně jsem byl redakcí časopisu EIA požádán o článek na téma posuzování vlivů vývozu na životní prostředí v zemi cílového určení (tzv. „exportní EIA“), v návaznosti na postupy České exportní banky (ČEB) a Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP). Na toto téma jsem ale jednak příspěvek již publikoval (EIA 1/2004), jednak jsem se od té doby nesetkal s žádným dalším případem. Místo toho nabízím krátký příspěvek o všeobecných zkušenostech z práce na EIA v zahraničí, porovnání s domácími postupy a o zajímavých záměrech v oboru jaderné energetiky.

Hned na úvod musím říci, že práce v zahraničí v oboru EIA je spojena s řadou obtíží. V domácích podmínkách samozřejmě a zažité zkušenosti a postupy v cizině neplatí a zajistit a dostudovat nové znalosti není ani jednoduché ani rychlé. Mám na mysli zejména otázky legislativy, zdrojů dat, kontaktů, organizace státní správy a samosprávy a formálních zvyklostí a postupů ve vztahu k různým subjektům. K tomu přibývá otázka osvědčení a autorizací, nezbytných pro činnosti v EIA a nakonec i otázka jazyka.

Ze všech těchto důvodů považuji za nezbytné, aby v případě práce na EIA v zahraničí byl přizván partner z příslušné země, který místní realie ovládá. Ideální je, když má delší zkušenosti s procesem EIA, který je v zemích Evropské unie již standardem. Profesionalita partnera je klíčovou záležitostí. Je na něj nutno spolehnout se prakticky ve všem – ve zpracování práce, v její obhajobě a jednání s dotčenými orgány, ve vedení veřejného projednání a v řadě dalších každodenních činnostech. Doporučuji hledat mezi soukromými firmami, zaměřenými na EIA. Pokud nejsou k dispozici, potom v univerzitním prostředí. Vhodný partner skutečně dokáže mnohé usnadnit, zvláště pokud skutečně prokáže odbornou zdatnost a logické myšlení (což bohužel nebývá vždy pravidlem), je ochotný k dialogu nad formou a obsahem práce (což také nebývá pravidlem) a podaří se s ním dosáhnout obchodní dohodu a najít společný dorozumívací jazyk.

Je nutno přijmout fakt, že naše vlastní role v zahraničním procesu bude bez dlouhodobých zkušeností v příslušné zemi nutně jen koncepční a pozoro-

vací. I tak však vzniká řada situací, kde je možno uplatnit domácí znalosti a naopak nasbírat nové zkušenosti. Což je asi tak největším přínosem. Tolik skutečně jen obecná doporučení.

Elektrárna Kozloduy, Bulharsko

Jaderná elektrárna Kozloduy se nachází na řece Dunaji v severozápadní části Bulharska. Její celková kapacita je tvořena čtyřmi bloky (1 až 4) VVER 440–230 a dvěma bloky (5 až 6) VVER 1000–320. Pro srovnání, celkový instalovaný výkon odpovídá součtu elektrárny Dukovany (kde jsou ovšem použity modernější bloky VVER 440–213) a Temelín. Z bezpečnostních důvodů jsou bloky 1 a 2 trvale odstaveny a budou vyřazeny, bloky 3 a 4 jsou modernizovány. V elektrárně se nachází sklad vyhořelého jaderného paliva bazénového typu, připravuje se jeho náhrada novým skladem suchého typu. Právě ten byl předmětem posouzení vlivů na životní prostředí.

Celková kapacita skladu je 96 obalových souborů VVER 440 a 132 obalových souborů VVER 1000. Návrhová doba skladování je 50 let. Ve skladu budou použity obalové soubory („kontejnery“) CONSTOR, které jsou obdobou u nás dobře známých obalových souborů CASTOR (sklad Dukovany, připravovaný sklad Temelín). Rozdíly oproti koncepci použité v našich skladech spočívají v těchto momentech:

- obalové soubory CONSTOR mají masivní betonové tělo, uzavřené ve dvojitě ocelovém plášti (CASTORy jsou celokovové),
- zvolená koncepce řešení uzavíracího systému obalových souborů je s využitím svařování, tj. šroubované primární víko, přivařená těsnicí deska, přivařené sekundární víko (naše koncepce používá všechna víka šroubovaná),
- těsnost obalových souborů nebude trvale monitorována, bude zajištěna kvalitou svarů (v našich skladech je těsnost obalových souborů nepřetržitě monitorována),
- plnění obalových souborů, překládka a další manipulace s vyhořelým palivem budou prováděny v bazénu stávajícího mokrého skladu, který bude pro tento účel zachován (v našich elektrárnách

jsou využívány bazény v hlavních výrobních blocích).

Bezpečnostní požadavky a požadavky radiální ochrany jsou potom stejné jako u nás. Pro zpracování zprávy o hodnocení vlivů na životní prostředí (EIA Report) byly proto s výhodou využity zkušenosti s EIA s našimi sklady Dukovany a Temelín. I závěry byly obdobné, sklad vyhořelého jaderného paliva nemá významné negativní vlivy na životní prostředí a zdraví obyvatelstva.

Celková doba procesu byla málo přes dva roky (2004–2006, od zahájení práce na dokumentaci po vydání souhlasného stanoviska MŽP). Rozdíly oproti našim zvyklostem jsou následující:

- v Bulharsku není zaveden posudek – dokumentaci schvaluje přímo MŽP na základě obhajoby zpracovatele a vyjádření odborných institucí,
- předmětem EIA je i problematika pracovního prostředí zaměstnanců,
- technické aspekty bezpečnostní problematiky nejsou součástí EIA, je respektováno stanovisko jaderného dozoru,
- přeshraniční projednání nebylo požadováno, přestože elektrárna leží prakticky přímo na hranicích s Rumunskem (přes řeku).

Hodnocení vlivů na životní prostředí je v Bulharsku možno zpracovávat jen na základě certifikace, vydané Ministerstvem životního prostředí. To se týká i spolupracujících osob, odpovědných za jednotlivé části dokumentace (rozdíl oproti našim zvyklostem). Certifikaci vydá Ministerstvo životního prostředí na základě žádosti, což se mi bez problémů podařilo. Pro vydání certifikace pro vedení týmu zpracovatelů (rukovoditel za kolektiv, Team Leader, obdoba naší autorizace) je však nutno prokázat úspěšné zpracování alespoň 10 dokumentací, funkce vedení týmu tedy byla zajištěna prostřednictvím partnera.

Bulharština není ruština a domluvit se přímo není snadné. Naštěstí pracovníci v energetice většinou ovládají angličtinu. Pivo se řekne „bira“ a je nad očekávání dobré – doporučuji značky Kamenitza nebo Zagorka.

Ještě odkaz na stránky elektrárny: http://www.kznpp.org/main_en.php

Elektrárna Dounreay, Velká Británie

Lokalita Dounreay se nachází na severním pobřeží Skotska. V roce 1955 zde byla na bývalé letecké základně založena stanice pro výzkum jaderné energie (zejména rychlých množivých reaktorů) a byly vybudovány postupně tři reaktory: DMTR (Dounreay Material Test Reactor, první kritičnost dosažena 1958 – uzavřen 1969), DFR (Dounreay Fast Reactor, 1959–1977) a PFR (Prototype Fast Reactor, 1974–1994).

Celá lokalita je v současné době připravena na dlouhodobý proces vyřazování z provozu a dekontaminace. Harmonogram je rozložen do roku 2066, kdy by měly být veškeré radioaktivní odpady vyvezeny do úložišť, budovy včetně související infrastruktury demolovány a prostor rekultivován, předpokládá se ponechání kulového pláště DFR jako technické památky. Po tomto roce by měla být lokalita sledována s dozorem, předání k jinému využití se předpokládá k roku 2366 (!).

V lokalitě se vyskytuje řada radioaktivních odpadů, kontaminace a environmentálních rizik. Jde zejména o:

- značné množství reaktivních alkalických kovů (sodík a draslík), radioaktivně kontaminovaných, které byly použity jako chladivo reaktorů,
- kontaminované části technologických zařízení, zejména primárního a sekundárního okruhu reaktorů,
- částice radioaktivního paliva, uvolněné do mořského prostředí, které jsou postupně vyplavovány na pláž,
- šachta s radioaktivním odpadem ohrožená mořskou erozí,
- radioaktivní i chemická kontaminace půdy a horninového prostředí.

Bohužel, tento stav je výsledkem nezodpovědného přístupu k nakládání s radioaktivními odpady v uplynulém období (dlužno dodat pionýrském období jaderné energetiky) a podcenění rizik. Vlastník, United Kingdom Atomic Energy Authority (UKAEA), sice napravuje vzniklé škody, nebude to však logicky ani levné ani rychlé.

Vyhodnocení vlivů na životní prostředí je řešeno pro jednotlivé etapy vyřazování z provozu

EIA – IPPC – SEA – 2007 č. 3

a je zaměřeno zejména na radiologickou ochranu obyvatelstva a další aspekty (převedení NaK chladiva na soli a řízené vypouštění do mořského prostředí). Proces EIA je řízen Skotskou agenturou pro ochranu životního prostředí (SEPA), jejíž role přibližně odpovídá našemu Ministerstvu životního prostředí. Zvláštní autorizace není vyžadována.

Pivo nestojí za nic. Kdo nechce experimentovat s místními pivy, zvolí běžný ležák kontinentálního typu.

Konečně odkaz na www stránky: http://www.ukaea.org.uk/sites/dounreay_site.htm

*Ing. Petr Mynář,
projektový manažer firmy
INVESTprojekt NNC, s.r.o., Brno
mynar@investprojekt.cz*

Revize směrnice 96/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC)

Ing. Jan Slavík a Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.

Současný stav směrnice

Integrovaná prevence je na celoevropské úrovni regulována směrnicí Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění („směrnice IPPC“). Dokument je deklarován jako klíčový pro regulaci průmyslových činností, jehož účelem je snižování emisí do životního prostředí. Od svého přijetí byla směrnice několikrát novelizována.

První novela, provedená směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí a o změně směrnic Rady 85/337/EHS a 96/61/ES, pokud jde o účast veřejnosti a přístup k právní ochraně, souvisela s posílením možnosti veřejnosti účastnit se řízení souvisejícím s povolováním a je založena na ustanovení Aarhuské úmluvy. Výsledkem je definice veřejnosti a dotčené veřejnosti a zejména nová příloha V směrnice IPPC, ve které jsou ošetřeny dílčí požadavky na poskytování informací.

Druhá novela byla provedena v návaznosti na zavádění emisního obchodování se skleníkovými plyny a jejím účelem bylo sladit jej s integrovaným povolováním. Změny byly provedeny Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES. Z praktického hlediska byl do směrnice IPPC doplněn požadavek na nezahrnování emisních limitů skleníkových plynů do závazných podmínek provozu (pokud tím nedojde ke zhoršení znečišťování v místě provozu). Novela také umožňuje členským státům nestanovit požadavky na účinnost spalování u některých zařízení s ohledem na spalovací jednotky nebo jiné jednotky emitující oxid uhličitý v místě, kde se zařízení nachází.

Směrnice IPPC byla také změněna některými ustanoveními Nařízení č. 166/2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek a kterým se mění směrnice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES, konkrétně došlo ke zrušení článku,

který odkazoval na povinnost Evropské komise zveřejňovat inventuru hlavních emisí a zdrojů, které je způsobují (prostřednictvím Evropského registru emisí znečišťujících látek – EPER). Problematika zveřejňování údajů o emisích je od roku 2006 řešena samostatným nařízením a samostatným registrem znečišťujících látek (Evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek – E-PRTR).

V roce 2006 připravila komise kodifikované znění směrnice, zahrnující veškeré její novely. Legislativní předpis nyní prochází standardními schvalovacími procedurami Evropského společenství.

Obecně k revizi směrnice

Poprvé byla nutnost revize směrnice IPPC zmíněna ve sděleních Evropské komise z let 2003 a 2005. V roce 2003 v dokumentu „On the Road to Sustainable Production progress in implementing Council Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control – COM(2003) 354 final“ byla obecně konstatována spokojenost s implementací směrnice i s dosaženými výsledky, ale objevila se nutnost revize, aby bylo dosaženo sladění směrnice s ostatní legislativou, zejména se Směrnicí 2003/87/ES ustavující schéma pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v rámci Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES. Vlastní proces revize byl nastartován ve sdělení z roku 2005 zprávou „Final report of the Commission on the implementation of Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control – COM(2005) 540“.

Koncem roku 2007 budou vrcholit aktivity Evropské komise na formulaci změn směrnice o IPPC. V nejbližší době proběhne k procesu revize v Bruselu veřejné slyšení za účasti veřejnosti, zástupců členských států a průmyslu. Podle legislativních plánů sekretariátu Rady EU bude revize jedním z důležitých úkolů i během českého předsednictví EU v roce 2009. Možné změny, přijaté v rámci revizního procesu, nebudou pravděpodobně platit dříve než v roce 2012, do té doby bude platit směrnice ve stávajícím znění.

Práce na revizi směrnice byly pojaty komplexně. Komise zadala řadu studií k analýze stávajícího stavu implementace a systému aplikování principů IPPC v členských státech (viz dále) a rozebírajících dopady dalších případných změn. Jako neformální orgán komise byla vytvořena Poradní skupina k revizi směrnice IPPC (*IPPC Review Advisory Group*). Členy poradní skupiny jsou zástupci členských zemí, zástupci průmyslu a nevládních organizací. Zatím proběhla 4 zasedání, na kterých byla skupina seznámena s výsledky a postupem prací na dílčích studiích a měla možnost se vyjádřit k výsledkům a přínosům těchto analýz. Komise považuje dosavadní proces revize za efektivní, má ovšem výhrady k tomu, že řada tvrzení, která zazní v rámci jednání k revizi, není podložena dostatečným množstvím reprezentativních údajů – proto nabádá k větší otevřenosti účastníků procesu – zejména u zástupců průmyslu.

V současnosti lze říci, že v rámci revize budou zcela jistě zachovány základní současné principy IPPC, jako integrovaný přístup k ochraně ŽP, aplikace nejlepších dostupných technik (BAT) a základní požadavky na povolovací proces.

Naopak lze očekávat tyto změny:

- zpřesnění pozice Referenčních dokumentů o BAT (BREF) v povolovacím procesu,
- rozšíření a změny v prahových hodnotách přílohy I směrnice IPPC, kde jsou definovány průmyslové činnosti, které spadají pod její působnost
- jednoznačné stanovení postupů při kontrole vydaných povolení a jejich revizi,
- zvažuje se také zpřesnění způsobů, jak využívat „flexibilitu“ při stanovování závazných podmínek provozu,
- a zpřesnění podmínek, kdy je možné se odchýlit od BAT.

Snížení administrativní zátěže („better regulation“) jako úkol revize směrnice

Nově definovaným úkolem revize směrnice je snížení administrativní zátěže v souladu s principy „better regulation“ (v návaznosti na obnovenou Lisabonskou strategii EU, vyhlášenou v roce 2000 a obnovenou na jarním zasedání Evropské rady 2005) a zahrnutí tématických strategií. „Nová“ směrnice IPPC by měla minimálně lépe korespondovat s dalšími evropskými předpisy (v některých úvahách se objevuje i snaha vytvořit jednu souhrnnou směrnici pro regulaci vybraných průmyslových a zemědělských činností). V současné době se hovoří zejména o:

- Směrnici 2000/76/EC o spalování odpadu,
- Směrnici 2001/80/ES o omezení emisí některých znečišťujících látek do ovzduší z velkých spalovacích zařízení
- a Směrnici 1999/13/ES o omezování emisí těkavých organických sloučenin vznikajících při po-

užívání organických rozpouštědel při některých činnostech a v některých zařízeních.

Revidovaná směrnice IPPC se posune do pozice směrnice „rámcové“. Pouze snížením administrativní zátěže díky revidované směrnici by mělo dojít k úsporám až 70 milionů Euro ročně.

Přehled dílčích studií k revizi směrnice

Hodnocení implementace směrnice IPPC členskými státy

Prvním krokem pro revizi směrnice je hodnocení stávajícího stavu, které je pokryto studií „**Hodnocení implementace směrnice IPPC členskými státy**“ (IPPC Implementation Study), která byla vypracována na podkladě dotazníku zaslaného každým členským státem a analýzou 30 povolení (mezi nimi i několik vydaných v České republice) a jejich souladu se směrnicí. V rámci studie byly zpracovány i statistické údaje o procesu integrovaného povolování. Jako velmi kontroverzní je u studie vnímáno hodnotící kritérium – srovnání emisních limitů z povolení s hodnotami z BREF, zejména z důvodů nejasného statusu BREF, které nelze považovat za jediný a vyčerpávající soupis BAT a souvisejících emisních parametrů.

Získávání údajů a hodnocení dopadů pro možnou revizi směrnice IPPC

Další studií je „**Získávání údajů a hodnocení dopadů pro možnou revizi směrnice IPPC**“ (Data Gathering for Technical Amendment Study), která hodnotí stávající stav a analyzuje možné změny u technické přílohy 1 a podmínek provozu již provozovaných zařízení. Analýza sestává ze dvou částí, přičemž výsledky 1. části byly již prezentovány na 3. jednání poradní skupiny a u 2. právě proběhl sběr podkladů a dotazníků (Ministerstvo životního prostředí na zpracování materiálů spolupracovalo s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem zemědělství). Pro každou z oblastí je zpracováno několik variant řešení, u kterých jsou dále rozpracovány dopady. U průmyslových činností, které by měly být potenciálně nově zahrnuty pod směrnici IPPC je hodnocen např. jejich ekonomický význam a distribuce zařízení v rámci států společenství.

Některé z analyzovaných změn s komentářem.

- Závazné určení frekvence přezkumu vydaných povolení (v ČR je již součástí legislativy – zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci stanovuje dobu přezkumu na maximálně 8 let).
- Zpřesnění povinností ve vztahu ke kontrole a ohlašování do E-PRTR, aby se zabránilo rozdílným podmínkám provozování IPPC zařízení v různých členských zemích,
- Zlepšení procesu výměny informací o BAT v návaznosti na tvorbu BREF (tzv. Sevillský proces) –

některé nové povinnosti ve vztahu k poskytování informací a procesu jejich výměny členskými státy.

- Snížení prahové hodnoty tepelného příkonu u velkých spalovacích zařízení (kategorie 1.1. přílohy I směrnice IPPC) z 50 na 20 MW. Důvodem je sjednocení požadavků se směrnicí o emisním obchodování. Změna se bude v ČR týkat cca 120 zařízení.
- Zahrnutí chovu vodních živočichů pod režim IPPC. Specifický a ekonomicky nepříliš významný sektor se vyznačuje velkým environmentálním významem (eutrofizace vod, ovlivňování biodiverzity a vnášení antibiotik do ekosystému). Protože se většina zařízení v EU nachází na území Velké Británie a je regulována národní legislativou, panují pochybnosti, zda je nutné řešit tento problém na úrovni evropské směrnice.

Druhá fáze studie je zatím v počátcích. Z dotazníku zaslaného členskými státy lze získat informace o rozsahu zvažovaných změn a výsledky předchozích šetření. Zvažují se zejména změny a zpřesnění u postupu při stanovování kapacit sléváren železných kovů, zařízení na výrobu keramických výrobků vypalování. U chemického průmyslu je řešen problém biologických procesů ve vztahu ke stávajícím definicím a u „potravinářských kategorií“ sčítání kapacit, u výrob, řazených pod samostatné odrážky kategorie 6.4. b) přílohy I stávající směrnice IPPC. Navržené změny ve značné míře kopírují strukturu „Guidance Documents“. Jedná se o odstranění nejednoznačností v textu směrnice, které byly hlavním důvodem k vypracování příruček pro členské státy. Postupy v doporučeních tedy budou po případném zahrnutí do revidovaného textu směrnice závazné.

Z uvažovaných nových průmyslových zařízení lze předběžně říci, že zahrnutí samostatně provozovaných průmyslových ČOV v samostatné kategorii a velkých zplyňovacích a zkapalňovacích zařízení není příliš pravděpodobné. Naopak zpracování a ochrana dřeva (nejspíše s výrobní kapacitou nad 50 m³ denně) a loděnice s produkční kapacitou stanovenou nad 100 m délky plavidla budou pod režim IPPC nejspíše zahrnuty.

O možné revizi prahových hodnot IPPC pro chov prasat a drůbeže v Evropě a možných prahových hodnotách pro farmy chovající skot

Podkladem pro doplnění směrnice o intenzivní chov hospodářských zvířat je studie „**O možné revizi prahových hodnot IPPC pro chov prasat a drůbeže v Evropě a možných prahových hodnotách pro farmy chovající skot**“ (On the possible revised IPPC thresholds for European pig and poultry husbandry, and a possible threshold for cattle farms). Studie vychází ze sběru dat ve všech

25 členských státech (t.j. včetně ČR) na které navazuje analýza případných změn směrnice v této oblasti. Analýza se zabývá distribucí velikosti farem v různých státech společenství a aplikací BAT. Je také analyzován možný budoucí vývoj velikosti farem v nových členských státech. Účelem případné změny směrnice je snížení emisí amoniaku, skleníkových plynů a dusičnanů. V současnosti je režimem IPPC pokryto cca 20% chovu prasat a 60% chovu drůbeže. Součástí analýzy jsou i ekonomické a sociální dopady navržených změn.

Hodnocení možností zjednodušení legislativy v oblasti průmyslových emisí

Legislativním rámcem povolování se zabývá studie „**Hodnocení možností zjednodušení legislativy v oblasti průmyslových emisí**“ (Steamlining Study). Náplní je analýza 5 scénářů změn a také zahrnutí zjednodušení a usnadnění obchodování s emisemi SO₂ a NO_x. Nejzásadnější analyzované změny jsou dopady vytvoření jednotné směrnice zahrnující již jmenované odvětvové směrnice a zejména zrušení emisních limitů v legislativě a přímé uplatňování emisních parametrů z BREF (alternativně ponechání emisních požadavků v legislativě jako minimálních požadavků). Studie je hlavním podkladem pro proklamovanou snahu Evropské komise zvětšit důraz na aplikaci BAT a užívání BAT v povolovacím procesu.

Sběr dat a hodnocení dopadů pro možnou revizi směrnice ve vztahu k činnostem nakládání s odpady

Problematika odpadu v návaznosti na IPPC je náplní studie „**Sběr dat a hodnocení dopadů pro možnou revizi směrnice ve vztahu k činnostem nakládání s odpady**“ (Data Gathering in Relation to Waste Treatment Activities). Studie je v počáteční fázi, kdy proběhla literární rešerše, workshop a členskými státy byl rozeslán dotazník. Uvažuje se o změnách v definicích odpadových kategorií v návaznosti na směrnice zabývající se odpady (rámcová směrnice o odpadech) a rozšíření o řadu dalších činností v této oblasti. Jmenovitě je uváděno kompostování (vzhledem k pachům a emisím do vod a ovzduší) – Zařízení jsou již pokryta rámcovou směrnicí o vodách, nakládání s kaly, různé druhy zpracování odpadu (např. mechanické zpracování komunálního odpadu, odpadu z demolice, zpracování strusky a škváry a aktivity související se zpracováním kovového odpadu).

Statistická analýza dat EPER k identifikaci teoretických přínosů IPPC

K zjištění a vyčíslení skutečných přínosů aplikace IPPC v oblasti průmyslových emisí byla zadána studie „**Statistická analýza dat EPER k identifikaci**“

teoretických přínosů IPPC“ (Statistical analyses on EPER data to identify potential theoretical IPPC benefits). Zpráva se soustředí na snížení emisí, kterého lze dosáhnout u jednotlivých členských států i v rámci celého společenství aplikací BAT u spalovacích zařízení. BAT se v tomto případě rozumí výlučně technologie popsané v BREF. Pro porovnání sloužili údaje z EPER za rok 2001. Z předběžných závěrů lze vyvodit, že i nepříliš striktní aplikací BAT dojde ke snížení emisí NO_x na polovinu a striktní aplikací až na jednu čtvrtinu. U emisí SO₂ dojde k ještě markantnějšímu zlepšení. Česká republika nebyla do studie zahrnuta vzhledem k absenci vstupních údajů (první ohlašování v ČR proběhlo až za rok 2004). Studie, podobně jako předchozí, podporuje snahu EK o zvýšení významu BAT a BREF v integrovaném povolování.

Hodnocení užití obecných závazných podmínek provozu pro implementaci směrnice IPPC

Práce na studii o aplikaci obecných závazných podmínek s názvem „Hodnocení užití obecných závazných podmínek provozu pro implementaci směrnice IPPC“ (General Binding Rules Study) začaly teprve nedávno. Obecné závazné podmínky (General Binding Rules) provozu jsou seznamem požadavků, které se automaticky zahrnují do závazných podmínek provozu pro zařízení spadající do specifické kategorie. Princip „General Binding Rules“ je aplikován asi v polovině členských států EU. V ČR nejsou obecné závazné podmínky provozu využívány a je preferován individuální přístup. V rámci studie bude mapována situace v EU, důvody zavedení obecných závazných podmínek provozu, návaznost na národní legislativu, porovnání s BREF, zhodnocení souladu se směrnicí IPPC a zhodnocení výhod a nevýhod tohoto přístupu. Analogicky bude zpracována studie „O dodržování vyššího než požadovaného standardu“ (Beyond Regulatory Compliance Study), která bude zaměřena např. na aplikaci dle EMAS a ISO 14001 v IPPC zařízeních.

Studie o konkurenceschopnosti

„**Studie o konkurenceschopnosti**“ (Competitiveness Study) hodnotí dopady aplikace směrnice IPPC a BAT na některé sektory evropského průmyslu a zejména analyzuje dopady ve vztahu ke konkurenci z nečlenských zemí. Navazuje na tzv. Hitchensovu studii, která v roce 2000 obdobným způsobem řešila čistě aplikaci BAT. Zabývá se dvěma specifickými oblastmi: sklářstvím a ocelářstvím. Předběžné závěry studie, představené na 3. setkání poradní skupiny, ukazují pozitivní, maximálně nulový, vliv aplikace principů IPPC na zkoumaná odvětví. Studii lze vytknout poměrně úzké zaměření, které neumožňuje přijmout obecnější závěry ke zkoumanému problému.

Participace a postoj ČR

Stanovisko ČR k revizi směrnice IPPC je následující:

- 1) Revidovaná směrnice musí lépe korespondovat s ostatní evropskou legislativou a vytvářet tak účinný rámec regulace průmyslových a zemědělských činností.
- 2) Revidovaná směrnice musí mít precizněji formulovanou terminologii.
- 3) Musí být vyjasněna role nejlepších dostupných technik (referenčních dokumentů) v povolovacím procesu tak, aby se dosáhlo maximálního posunu v ochraně životního prostředí.
- 4) Revidovaná směrnice musí mít precizněji vymezenou přílohu č. 1, která specifikuje činnosti spadající pod směrnici IPPC, aby se zabránilo různé interpretaci v členských státech, což může mít negativní dopady na konkurenceschopnost provozovatelů.
- 5) ČR podporuje odůvodněné rozšíření přílohy č. 1 o některé další průmyslové činnosti, které mají významný vliv na životní prostředí (např. dřevozpracující průmysl, některé činnosti související se zpracováním plastických hmot, některé zemědělské činnosti).
- 6) Pracovníci Ministerstva životního prostředí se podílí na práci Expertní skupiny IPPC i Poradní skupiny k revizi směrnice IPPC a spolupracují při tvorbě podkladových studií, kdy při zodpovědění dotazníků zohledňují stanoviska Ministerstev průmyslu a obchodu a zemědělství, ale také zástupců provozovatelů.

Zdroje informací k revizi směrnice

Údaje a výstupy z uvedených studií lze nalézt na stránkách Evropské komise věnovaných revizi směrnice IPPC:

http://ec.europa.eu/environment/ippc/ippc_review_process.htm,
http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/ippc_rev/library.

Revize směrnice je Evropskou komisí vedena jako maximálně otevřený proces, kdy má k výsledkům zpracovaných studií přístup nejširší laická a odborná veřejnost a na speciálních stránkách může pomocí formuláře zasílat svoje podněty přímo odpovědným pracovníkům evropských institucí:

<http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=ippc>.

Ing. Jan Slavík a Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.

Oddělení IPPC

*Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC,
Ministerstvo životního prostředí*

Konference SEA/EIA 2007

**Bc. Andrea Glembová, Ing. Jitka Kaslová, Bc. Jan Krejzek
Ing. Vladimír Rimmel**

Ve dnech 17. a 18. dubna 2007 se konala v prostorách ostravského hotelu Atom tradiční, již 6. konference SEA/EIA 2007. Konference byla zaměřena na výměnu zkušeností s platnou EIA legislativou, na diskusi k metodice i praxi SEA/EIA posuzování na národní i regionální úrovni a na nové trendy v procesech SEA/EIA po vstupu do EU. Poprvé byla odborná jednání v rámci konference rozdělena také do sekcí.

Na konferenci bylo přítomno více než 130 odborníků – účastníků nejen z celé České republiky a Slovenska, ale zavítalo i několik rakouských a německých účastníků.

Ale popořadě. Konferenci zahájil Milan Machač (KÚ Moravskoslezského kraje), který ve svém vystoupení velmi výstižně pojmenoval hlavní problémy procesu EIA a nastínil rovněž možnosti jejich řešení. Upozornil na negativní vývoj procesu EIA, který se od původně preventivního nástroje ochrany ŽP postupně stává byrokratickou překážkou velkého počtu rozvojových záměrů. Na jeho vystoupení navázal Tomáš Úlehla (poslanec Parlamentu), který účastníky informoval o legislativním návrhu Středočeského kraje. V případě jeho přijetí lze očekávat odstranění alespoň těch nejkrivějších nedostatků současné právní úpravy i praxe EIA.

Nelze v tomto příspěvku připomenout všech 23 prezentací. Proto si dovolíme vybrat a upozornit na nejzajímavější informace z jednotlivých vystoupení.

Prvním, kdo vystoupil v dopoledním bloku, byl Libor Dvořák (MŽP) se srozumitelnou informací o posledním vývoji a s chystanými změnami legislativy v oblasti EIA/SEA. Dalším přednášejícím byl Jaroslav Volf (ředitel SZÚ), který jako vždy zaujal sál nejen tím co říkal, ale i perfektním podáním. Za zdůraznění určitě stojí jeho názor, že honit se za všemi suspendovanými částicemi, „noxy“ a podobně, není pro naše zdraví tak důležité, jako pocit pohody a rozpoložení v němž se nacházíme a schopnost jak se dokážeme vypořádat s běžným denním shonem. Diskuse k uvedeným vystoupením pokračovala i během oběda, kde zastánci krutího menu vysoko porazili „svíčkovou“.

Po obědě pokračovalo jednání v sekcích. V první sekci byly prezentovány aktuální poznatky a zkušenosti s prováděním biologického hodnocení, hodnocení vlivu na krajinu a krajinný ráz a posouzení vlivů koncepcí a záměrů na lokality soustavy Natura 2000 v rámci procesu EIA/SEA.

Posluchači této sekce byli hned v úvodním vystoupení Evy Chvojkové z občanského sdružení Ametyst, seznámeni s tím, jak by správně mělo probíhat hodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. V průběhu této prezentace byla na konkrétních příkladech několikrát zdůrazněna nutnost každý záměr posuzovat individuálně, dle jeho charakteru.

V prezentaci Radima Kočvary z Ornitologické stanice Muzea Komenského se posluchači dozvěděli, jaká praxe funguje v Rakousku i v jiných evropských státech v rámci hodnocení vlivů na ptáky a netopýry. Zajímavé byly informace o citlivosti vybraných druhů ptáků. Součástí tohoto příspěvku bylo seznámení s výsledky průzkumu, který probíhal v Břežanech u Znojma, a který se zabýval především mortalitou ptáků a netopýrů v průběhu provozu VE. Byl zde prezentován návrh metodiky hodnocení vlivů VE na ptáky a netopýry.

Na tuto prezentaci úzce navázal příspěvek Ondřeje Volfa z občanského sdružení Ametyst, který objasnil stávající situaci mnoha záměrů větrných parků v Krušných horách. Upozorněno bylo na mnoho konfliktů, především na přítomnost nově vyhlášených ptačích oblastí – Novodomské rašeliníště – Kovářská a Východní Krušné hory. Hlavním předmětem ochrany jsou zde tetřívky obecný a žluna šedá. Spor je o tom, zda dostane přednost ochrana biotopů tokajících tetřívků nebo zájmy jednotlivých investorů.

Následující prezentace Jana Losíka z Přírodovědecké fakulty UP zaujala již samotným názvem, řeč byla o „Hitlerově dálnici R43“, konkrétně o úseku Brno – Svitavy. Posluchači byli seznámeni s metodami průzkumu, které byly na lokalitě provedeny, a které vyhodnocovaly četnost zastoupení jednotlivých živočišných druhů. Mnohé posluchače překvapila míra intenzity a metody, které byly při terénním průzkumu použity. Závěrem byla odprezentována

opatření zmírňující vliv této liniové stavby na savce v podobě ekoduktů atd.

Posledním přednášejícím byl Marek Banaš také z Přírodovědecké fakulty UP, který seznámil posluchače s výzkumem, který hodnotil vlivy lyžařských sjezdových tratí na přírodní prostředí. Pro výzkum byly vybrány reprezentativní sjezdové plochy na chráněných územích v Beskydech, Jeseníkách a Krkonoších. Přednášející seznámil posluchače s vlivem sjezdových tratí na půdní a vodní prostředí, vegetaci a obratlovce. Na příkladech z fotografií se posluchači seznámili s možnostmi zatravnění poškozených částí svahu. Zazněla zajímavá skutečnost a to, že míra disturbance (v tomto případě provoz sjezdové trati) často podporuje výskyt konkurenčně méně zdatných, ale ochranně významných rostlinných druhů. Věříme, že všichni, kteří se rozhodli pro tuto sekci, nelitovali a odnesli si nové zajímavé a užitečné informace.

Druhá sekce byla zaměřena na „žhavou“ tematiku přípravy, výstavby a provozu větrných elektráren v České republice ve vazbě na proces EIA/SEA.

Prvním přednášejícím byl Ulrich Lenz, zástupce firmy AUFWIND Regensburg. Stručně shrnul cíle Evropské unie ve vztahu k plnění závazků jednotlivých zemí k dohodě o obnovitelných zdrojích a dále také naznačil využitelnost větrného potenciálu v České republice a v Německu. Jeho přednáška byla do určité míry optimistickou vizí a propagací možností využití větrného potenciálu do budoucna.

Velice zajímavým příspěvkem donutil k zamyšlení Peter Chomjak ze Slovenské agentury životního prostředí v Prešově, který prezentací jednotlivých mapových vrstev poukázal na současné řešení umístování větrných elektráren na Slovensku. Před započítáním veškerých prací proběhla schůzka všech zúčastněných stran, kde se dohodl další postup a stanovily podmínky. Ty se promítly do mapy Slovenské republiky. Vznikly plochy, kde není možné stavět a kde je to v rozporu s požadavky jednotlivých rezortů.

Následovala přednáška Jana Klečky z AOPK ČR Ostrava na téma Rozvoje větrné energetiky a ochrany krajinného rázu. Na konkrétním příkladu okolí města Rýmařova v oblasti Nízkého Jeseníku upozornil na problém – větrná energetika vs. krajinný ráz. V této oblasti je rozplánováno několik projektů na výstavbu VE bez ohledu na celkové zatížení krajiny a krajinného rázu. Přesvědčivými argumenty poukázal rovněž na nezbytnost důkladněji se zabývat kumulativními vlivy VE v řešeném území.

Svou „troškou do větrného mlýna“ přispěla Dana Richterová z Krajského úřadu Jihomoravského kraje, jenž ve své přednášce prezentovala současný stav příprav, resp. výstavby i provozu cca dvacítky záměrů VE na území Jihomoravského kraje. Zdů-

raznila význam aspektu krajinného rázu, avifauny a také ovlivnění pohody obyvatelstva jenž v dotčených lokalitách žijí. V závěru uvedla, že by záměry obdobného charakteru měly být do území umísťovány pouze v případě dosažení určitého konsenzu mezi dotčenými orgány a především obyvateli žijícími v těchto lokalitách.

Dalším na řadě byl Vladimír Lapčík z Institutu environmentálního inženýrství VŠB – Technické univerzity Ostrava. Nejprve se věnoval legislativním povinnostem České republiky ve vztahu k plnění limitů Evropské unie ve využívání alternativních zdrojů energie a základním vlivům VE na životní prostředí. Další část věnoval legislativě a studiím, jenž je nutné zpracovat v souvislosti s posuzováním těchto záměrů.

Jiří Rous z Terén design s.r.o. Teplice prezentoval zkušenosti se zpracováním studie umístování VE v Krušných horách a dost odlišný reálný vývoj při povolování konkrétních VE.

Jako již tradičně, ani tentokrát nemohl na konferenci chybět společenský večer. O skvělou atmosféru se postarali členové zlínské kapely Prinzip spolu s poslancem Tomášem Úlehlou. Nechyběl ani bohatý raut, diskuze jak odborné, tak společenské, tanec a další zábava, která skončila až dlouho po půlnoci.

Skvělou atmosféru večírku (i celé konference) si můžete prohlédnout na fotografiích uveřejněných na stránkách www.rceia.cz/fotogalerie.php

Druhý den konference byl zahájen shrnutím průběhu jednotlivých sekcí. Následovalo téma 2 konference – SEA posuzování.

Martin Říha se během svého působení na Útvaru rozvoje hl.m.Prahy coby vedoucí oddělení SEA dostal do role jak zpracovatele vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí, tak objednatel vyhodnocení SEA u jiných subjektů. Navíc zpracovával desítky návrhů vyjádření Hlavního města Prahy k oznámením různých celostátních a krajských koncepcí pro zjišťovací řízení. Ve svém příspěvku lehce kritizoval občasné otrocké zpracovávání oznámení koncepcí a lpění některých zainteresovaných na striktním dodržování litery zákona a formálních náležitostí jenž přitom přehlíží velmi podstatné věci a někdy tak odsuzují celkový proces jen na formální úroveň. Tímto proces SEA zcela ztrácí svůj význam a prvořadý cíl.

Doktorandka Ústavu zahradní a krajinářské architektury Zahradnické fakulty MZLU Hana Kuchyňková prezentovala příspěvek zabývající se problematikou environmentálních indikátorů. Na modelovém území – lokalita Mikulovsko byly použity související indikátory v rámci procesu SEA a krajinného plánování. Prezentována byla řada zajímavých grafických výstupů. Dle reakcí lze usuzovat, že kvalita

a způsob zpracování indikátorů prostřednictvím grafických výstupů upoutaly pozornost všech, kteří byli zrovna v tu chvíli duchem nepřítomni a probudily zájem i těch ostatních, kteří už začínali pociťovat únavu po dvoudenním maratónu.

Velice příjemným a vtipným vystoupením okoreněl středeční odpolední část konference Radim Misaček se svým příspěvkem – Zkušenosti s provedením první mezinárodní SEA v České republice. Svým řečnickým uměním a pojetím celé prezentace zaujal každého účastníka jenž byl v dané chvíli přítomen v sále. Stručně a přitom výstižně popsal problémy při řešení mezinárodní SEA Polsko – Česká republika. Prvním problémem bylo stanovení pracovní skupiny a vedoucího účastníka. Hlavním a nejpalčivějším byla otázka vzájemné komunikace. Polská strana akceptovala minimum požadavků a kompromisů. Neméně důležitým a často velmi opomíjeným a na konferenci diskutovaným faktorem byla vzájemná komunikace a dosažení určitého konsenzu mezi zpracovateli a zadavateli versus dotčenou veřejností ať už na české či polské straně. Nakonec ke spokojenosti všech účastnících stran dopadl SEA proces dobře a byl zdárně dotažen do úplného konce.

V současné době velmi aktuálním tématem – hodnocením vlivu na udržitelný rozvoj se zabývala Jana Hrnčířová z společnosti Integra Consulting Services, s.r.o. Vzhledem k tomu, že se jedná o první vlaštovky v této oblasti hodnocení, bylo pro mnohé velmi užitečné představení postupu hodnocení a doporučení, která by v dalších diskuzích odborné veřejnosti neměla zapadnout. Zároveň byly zmíněny první problémy a překážky, které plynou především z nového způsobu hodnocení – zohlednění tří pilířů (environmentálního, sociálního a ekonomického).

V zápětí Janu Hrnčířovou vystřídal u řečnického pultu další člen týmu Integra Consulting Services, s.r.o. Martin Smutný, který se zabýval sledováním dopadů implementace strukturálních fondů EU na životní prostředí. Byl představen systém monitoringu, který byl navržen v rámci SEA Národního strategického referenčního rámce a bude aplikován také na jednotlivé operační programy. Vzhledem ke zpoždění zahájení realizace jednotlivých progra-

mových dokumentů však zatím nejsou k dispozici praktické zkušenosti s fungováním celého systému, ty se očekávají v průběhu roku 2008.

Zajímavé srovnání nabídly prezentace Kataríny Kováčové ze SAŽP a Jitky Lhotákové z CENIA, a to na téma informačních systémů posuzování vlivů na životní prostředí (EIA/SEA) na Slovensku a v ČR.

Pořadatelé konference dlouho váhali, který příspěvek zařadit jako poslední, tak aby se toto umístění nikoho nedotklo, zároveň, aby zůstala zachována atraktivita konference až do samého konce. Nakonec „černý Petr“ připadl na samotného hlavního garanta konference Ing. Vladimíra Rimmla, který poprvé před širokou veřejností představil Studii možností umístění větrných elektráren v Moravskoslezském kraji. Studie je v současné době zpracovávána týmem odborníků, předpokládaný termín dokončení je srpen 2007, představeny byly tedy průběžné výsledky. Výstupem Studie by měly být plochy, na kterých je výstavba VE nedoporučována. Kritérii vyloučení ploch pro výstavbu VE jsou především aspekty ochrany přírody a krajiny, ochrany ptáků a netopýrů a aspekt větrného potenciálu. Již v průběhu konání konference zaznívaly hlasy podporující význam Studie a vyzývající ke zpracování obdobných Studií v dalších krajích, dotčených výstavbou VE.

Závěrem pořadatelé konference poděkovali všem přednášejícím i účastníkům za skvělou atmosféru, která se nesla celým průběhem konference, zároveň byla konstatována stále zvyšující se kvalita této pravidelné akce. Pořadatelům tedy nezbyvá než v nastartovaném tempu pokračovat i v dalších letech a začít plánovat konferenci SEA/EIA 2009.

Pro zájemce o další podrobnosti nabízíme možnost zakoupení CD a sborníku z konference SEA/EIA 2007. Příspěvky neuvedené ve sborníku naleznete na www.rceia.cz, popř. využijte kontaktních údajů tel.: 596 114 440, rimmel@rceia.cz.

*Bc. Andrea Glembová, Ing. Jitka Kaslová, Bc. Jan Krejzek, Ing. Vladimír Rimmel
Regionální centrum EIA, s.r.o.
Chelčického 4, 702 00 Ostrava 1*

Nařízení o Evropském registru úniků a přenosů znečišťujících látek a jeho vliv na národní registr České republiky

Mgr. Jana Pavelková, Mgr. Zuzanna Hokkyová

Dne 18. ledna 2006 bylo přijato (a dne 24. února 2006 vstoupilo v platnost) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006, kterým se zřizuje *Evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR)*. Tímto nařízením dochází ke změně směrnic Rady 91/689/EHS a 96/61/ES a k nahrazení *Evropského registru emisí znečišťujících látek (EPER)*. Poprvé se dle nařízení E-PRTR budou hlásit data za ohlašovací rok 2007. Tato změna nutně ovlivní i český Integrovaný registr znečišťování (IRZ).

Nařízení je pro Českou republiku závazné v plném rozsahu a je přímo aplikovatelné – stává se součástí právního řádu ČR. Seznam evidovaných látek, jejich prahové hodnoty, seznam sledovaných činností a další povinně ohlašované údaje jsou provozovatelům určeny nezávisle na české legislativě, která ale může stanovit další požadavky nad rámec nařízení o E-PRTR.

E-PRTR přináší změny

Ve srovnání s EPER dochází v E-PRTR k navýšení počtu povinně evidovaných látek (zvýšení z 50-ti látek zakotvených v návrhu EPER na 91 látek zakotvených v E-PRTR), snížení některých ohlašovacích prahů (např. pro dioxiny a difurany), navýšení počtu sledovaných činností (56 činností EPER, 65 činností E-PRTR), přechodu od sledování emisí ke sledování úniků znečišťujících látek (tj. sledování jakéhokoliv zavedení znečišťující látky do životního prostředí – běžné i havarijní emise jsou počítány). Nařízení E-PRTR nově zavádí povinnost sledovat úniky do půdy a přenosy odpadů a monitorovat rozptýlené zdroje úniků. Původně tříletý (EPER) ohlašovací cyklus pro předávání souhrnných údajů na národní úrovni se zkracuje na cyklus roční (E-PRTR).

Dopady na český registr

V současné době je český Integrovaný registr znečišťování (IRZ) zakotven v zákoně č. 76/2002 Sb. (Hlava III zákona), o integrované prevenci, a podrobněji je řešen v nařízení vlády č. 368/2003 Sb. o integrovaném registru znečišťování a ve vyhlášce

č. 572/2004 Sb. Stávající platná právní úprava vydaná v ČR vyžaduje nad rámec požadavků EPER více údajů a blíží se spíše požadavkům E-PRTR: IRZ sleduje 72 látek a nad rámec EPER se sledují i emise do půdy a přenosy v odpadech a odpadních vodách. Přechodem na E-PRTR se základní struktura IRZ výrazně nezmění. Dojde ke změně počtu sledovaných činností (65 činností E-PRTR) a evidovaných látek (E-PRTR eviduje 91 látek), ke změně některých ohlašovacích prahů látek a ke změně terminologie, kterou právní úprava používá (např. místo pojmu emise zavádí E-PRTR termín úniky). Nově přibude identifikační číslo provozovny, povinnost vyplnit u provozovny oblast povodí, kód NACE a kód E-PRTR činnosti; dále přibude povinnost vyplnit u hlášení nejen metodu zjišťování (tj. měření, výpočet nebo odhad), ale i konkrétní metodu měření nebo výpočtu; úniky bude nutné hlásit jako sumu běžných a havarijních úniků, zcela nově přibude také povinnost hlásit přenosy nebezpečných a ostatních odpadů (tj. přenosy odpadů jako celků a ne pouze přenosy jednotlivých látek obsažených v odpadech).

Nová právní úprava

Právní úprava IRZ prozatím není schválena (byla stažena z Parlamentu ČR ministrem životního prostředí k dopracování). V současné době proto platí nařízení vlády č. 368/2003 Sb. o integrovaném registru znečišťování a zároveň nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 o E-PRTR. Nově navrhovaný zákon o IRZ, nad rámec E-PRTR, předpokládá navýšení počtu sledovaných látek o dvě (Styren a Formaldehyd), sledování znečišťujících látek a ukazatelů znečišťování i v přenosech v odpadech, u přenosů v odpadech uvádění názvu a adresy subjektu provádějícího využití / odstranění odpadu. Rovněž je navržena změna dosavadního termínu pro hlášení do IRZ z 15. února na 31. března běžného roku za předchozí kalendářní rok. Předpokládaný termín přijetí předkládaného zákona o IRZ je podzim roku 2007. Výčet hlavních změn, které by měly nastat ve struktuře IRZ po přijetí nového zákona, je uveden v následující tabulce.

	Dosavadní struktura IRZ	Nová struktura IRZ
Identifikační číslo provozovny	NE	ANO
Oblast povodí u provozovny	NE	ANO
Kód NACE u provozovny	NE	ANO
Kód E-PRTR + IPPC zařízení	IPPC zařízení + NOSE-P kód	ANO
Použitá analytická metoda měření	NE	ANO
Použitá metoda výpočtu	NE	ANO
Přenosy nebezpečného a jiného odpadu (tuny / rok)	NE	ANO
Termín pro podání hlášení	do 15.2.	do 31.3.

Doporučované zdroje informací

Aktuální informace o stavu IRZ a navrhovaného nového zákona IRZ lze nalézt na stránkách IRZ (<http://www.irz.cz>). Informace o EPER a E-PRTR lze nalézt na stránkách IRZ, kde lze rovněž nalézt příručku pro provádění E-PRTR v českém jazyce (<http://www.irz.cz/obsah/registry-znecistovani> a <http://www.irz.cz/obsah/evropsky-registr-uniku-a-prenosu-znecistujicich-latek>), a na stránkách EPER (<http://www.eper.ec.europa.eu/>).

*Mgr. Jana Pavelková, Mgr. Zuzanna Hokkyová
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
tel.: 267 225 263, 267 225 209
e-mail: jana.pavelkova@cenia.cz;
zuzanna.hokkyova@cenia.cz*

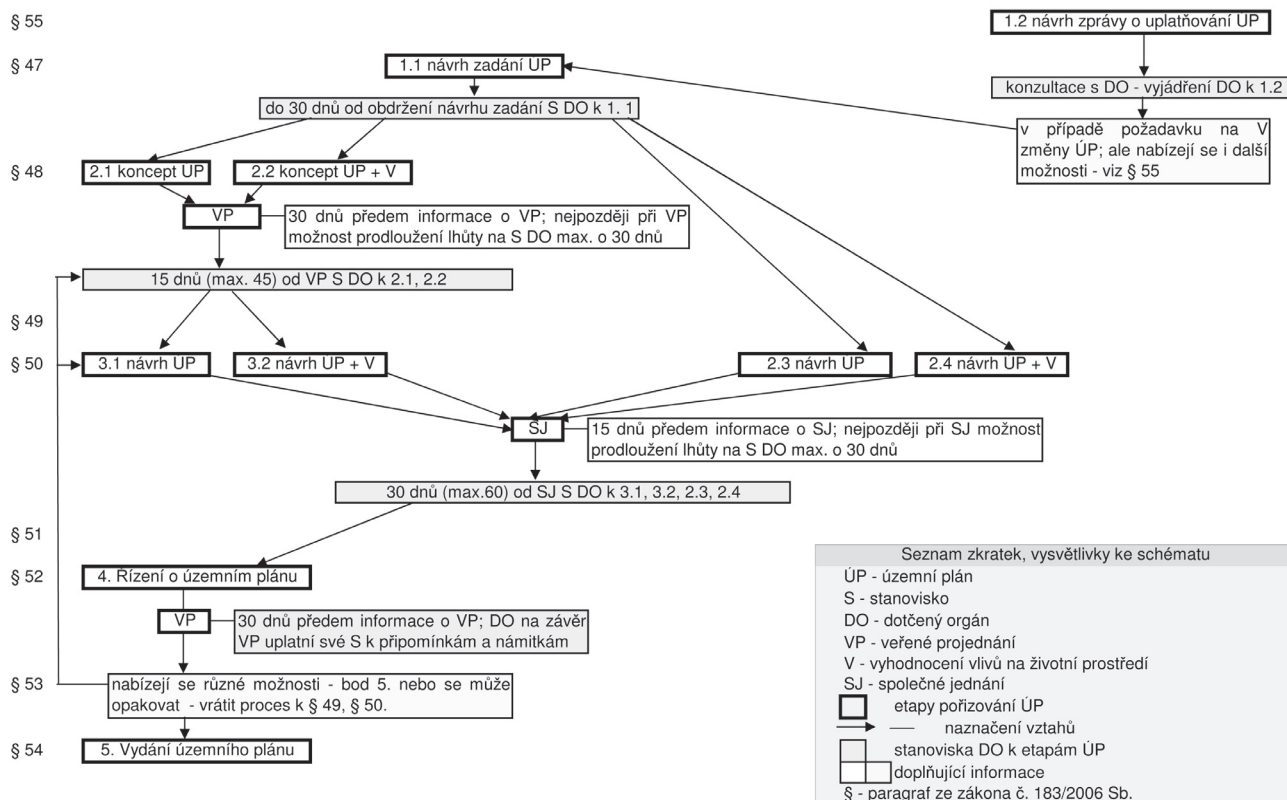
Nový stavební zákon a posuzování územních plánů

V souvislosti s nabytím účinnosti nového stavebního zákona č. 183/2006 Sb. od 1. 1. 2007 se mění i postup posuzování vlivů na životní prostředí při pořizování územních plánů.

V této souvislosti došlo k úpravám Informačního systému SEA provozovaného CENIA.

Pro informaci o postupu uveřejňujeme schéma procesu pořizování územního plánu z hlediska dotčeného orgánu.

Schéma procesu pořizování územního plánu z hlediska dotčeného orgánu

Krátká zpráva

ČESKÁ SPOLEČNOST PRO EKOLOGII KRAJINY CZ-IALE VE SPOLUPRÁCI
S KATEDROU BIOLOGIE PDF UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI, TĚŽEBNÍ UNÍÍ SE SÍD-
LEM V BRNĚ, AGENTUROU OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR A ČESKÝM SVAZEM
OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

pořádají mezinárodní konferenci

EKOLOGIE KRAJINY V ČR: TĚŽBA NEROSTNÝCH SUROVIN A OCHRANA PŘÍRODY

(Geodiverzita a biodiverzita krajiny ovlivněná těžbou nerostných surovin)

Centrum ekologických aktivit Sluňákov v Horce nad Moravou

u Olomouce

14.–15. září 2007

Česká republika

Cíl konference

Setkání odborníků z oboru ekologie krajiny, ochrany přírody, rekultivací a těžby nerostných surovin pod patronací CZ-IALE. Konference bude zaměřena na aktuální problematiku vlivů těžby nerostných surovin na geodiverzitu a biodiverzitu krajiny a krajinný ráz. Diskutovány budou krajinně-ekologické otázky rekultivací těžebních území s akcentem na samovolnou sukcesi a využívání bývalých prostorů po těžbě surovin jako refugií planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů. Cílem konference je naznačit moderní zásady pro aplikaci limitů ochrany přírody při využívání neobnovitelných zdrojů krajiny a přispět tak k dalšímu vývoji aplikované ekologie krajiny v ČR v evropském kontextu.

Hlavní témata konference

1. Vliv těžby nerostných surovin na krajinný ráz
2. Geodiverzita krajiny a těžba nerostných surovin
3. Biodiverzita dobývacích prostorů
4. Bývalé těžební lokality jako refugia bioty v kulturní krajině
5. Spontánní sukcese v managementu a rekultivacích dobývacích prostorů
6. Přírodě blízké metody managementu lokalit po těžbě surovin

Místo konání konference

Konferenční sál nově otevřeného Centra ekologických aktivit Sluňákov v Horce nad Moravou

(3 km od Olomouce), www.slunakov.cz

Kontaktní osoba – informace :

Ing. Ivo Machar, Ph.D.; e-mail : Ivo.Machar@upol.cz; mobil 724 502 474, katedra biologie Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Purkrabská 2, OL.

<http://www.upol.cz>

Bližší informace získáte na tel. č.: 596 114 440, 596 114 469, e-mail: kaslova@rceia.cz nebo na www.rceia.cz.

EIA – IPPC – SEA – Ročník XII, číslo 3/2007, Vychází 4x ročně

- Otištěné příspěvky byly posouzeny redakční radou složenou ze zástupců MŽP a CENIA.
- Vydává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí
- Redakce CENIA, Kodaňská 10, 100 10 Praha 10, tel. 267 225 211
- Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8, tel.: 283 090 352, fax: 233 553 422, e-mail: sevt@sevt.cz • **ISSN – tištěná verze 1801-6901 • MK ČR E 7678**
- Tisk: PeMa Praha, Otištěné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanovisko MŽP
- Předplatné měsíčníku Věstník a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA • IPPC • SEA pro rok 2007 je 750,- Kč